

Médiafelügyeleti főosztály

Ügyiratszám: MN/2409-6/2015.

Ügylétező: **személyes adat**

Tárgy: kiegyensúlyozottsági kérelem
elbírálása

HATÁROZAT

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: **Hatóság**) Hivatala (a továbbiakban: **Hivatal**) **Személyes adat** (**Személyes adat**, a továbbiakban: **Kérelmező**) a HÍR Televízió Zrt. (1033 Budapest, Szentendrei út 89-93., a továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) HÍR TV elnevezésű médiaszolgáltatásában 2015. január 28-án 09:40 órai kezdettel sugárzott „Zöld övezet” című műsorszámmal kapcsolatban, 2015. január 30-án benyújtott, a kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértését kifogásoló kérelme alapján 2015. január 31-én indult hatósági eljárásban a Kérelmező kérelmét

elutasítja.

A határozat ellen a közléstől számított 15 napon belül a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának (a továbbiakban: **Médiatanács**) címzett, de a Hivatalnál (1015 Budapest, Ostrom u. 23-25.) benyújtott, halasztó hatályú fellebbezéssel lehet élni. Az eljárás illetékmentes. A fellebbezést a Médiatanács annak kézhezvételét követő 40 napon belül bírálja el.

Indokolás

A Kérelmező 2015. január 30-án érkezett, MN/2409-1/2015. számon iktatott beadványában a Médiaszolgáltató HÍR TV elnevezésű csatornáján 2015. január 28-án 09:40 órai kezdettel sugárzott „Zöld övezet” című műsorszámmal kapcsolatban azt kifogásolta, hogy a műsorvezető a termékdíj-ellenességet képviselő álláspontra helyezkedett, illetve segített azon valótlan állítás igazolásában, hogy a megtermelt villamos energia mennyisége és a villamos energia biztonságos ellátása között nincs kapcsolat, továbbá azáltal, hogy a beszélgetésből nem derült ki, hogy a paksi villany árában benne van a termékdíj.

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 181. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés előírja, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 13. §-ában és e törvény 12. § (2) bekezdésében meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetén a kérelem elbírálására a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatások vonatkozásában a Hivatal rendelkezik hatáskörrel.

A fenti rendelkezést alapul véve, valamint az Mttv. 184. § (1) bekezdésének e) pontja értelmében jelen kiegyensúlyozottsági ügyben a kérelem elbírálása a Hivatal hatósági hatáskörébe tartozik, tekintettel arra, hogy a Médiaszolgáltató nem tartozik sem a közszolgálati, sem pedig a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók körébe.

Az Mttv. 166. § értelmében a Hivatal a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértésével kapcsolatos eljárásban az Mttv. 181. §-ában meghatározott eltérésekkel az Mttv. általános eljárási szabályait (Mttv. 144-165. §) és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) rendelkezéseit alkalmazza. Az Mttv. 144. §-a értelmében a Hivatal hatósági eljárásaiban az Mttv.-ben foglalt eltérésekkel a Ket. rendelkezései szerint jár el.

A Hivatal a Kérelmező beadványa alapján megállapította, hogy a Kérelmező nem nyilatkozott arról, és nem igazolta, hogy a Médiaszolgáltató részére postai úton küldött kifogását a Médiaszolgáltató mikor vette kézhez. Az előbbieket alapján a Hivatal a tényállás tisztázása, ennek keretében a kiegyensúlyozottsági kérelem előterjesztése előfeltételeinek fennállása, Kérelmező általi betartása vizsgálata érdekében 2015. február 2-án kelt MN/2409-2/2015. számú végzésében a Ket. 37. § (2) bekezdése alapján nyilatkozattételre hívta fel a Kérelmezőt annak igazolására, hogy kifogását a Médiaszolgáltató részére a kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított hetvenkét órán belül írásban terjesztette elő, és az a Médiaszolgáltatóhoz meg is érkezett.

A Kérelmező a Hivatalhoz 2015. február 18-án érkezett, MN/2409-3/2015. számon iktatott beadványához mellékelte a kifogása Médiaszolgáltató részére 2015. január 28-án történt megküldését, valamint a kifogás Médiaszolgáltató általi, 2015. január 29-i átvételét alátámasztó belföldi tértivevényt és könyvelt küldemény feladóvevényét.

A beadvány tartalma szerint az Mttv. 181. §-ában meghatározott kiegyensúlyozottsági eljárás megindítása iránti kérelemnek minősül. Erre tekintettel a Hivatal a Ket. 37. § (1) bekezdésében foglaltak – amely szerint a kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik az ügyfél által használt elnevezéssel –, továbbá a Ket. 20. § (1) bekezdés alapján – amely szerint a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén, valamint kijelölés alapján köteles eljárni – a kérelmet kiegyensúlyozottsági kérelemnek minősítette.

A kiegyensúlyozottsági kérelem alapján, az Mttv. 181. § (1) bekezdése szerint 2014. január 31-én hatósági eljárás indult.

A Hivatal a hatáskör megvizsgálását követően a kérelem érdemi elbírálásának további feltételeit, azaz a további eljárási szabályok teljesülését ellenőrizte.

Az Mttv. 181. § (2) bekezdése előírja, hogy a hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően a kérelmező köteles kifogásával a médiaszolgáltatóhoz fordulni. A kérelmező az általa kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított hetvenkét órán belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól azon álláspont – megfelelő, a kifogásolt tájékoztatás közzétételéhez hasonló körülmények közötti – közzétételét, amelynek közzététele a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz szükséges.

Az Mttv. 181. § (3) bekezdése kifejti, hogy a médiaszolgáltató a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról annak kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül dönt. A döntésről a kérelmezőt haladéktalanul írásban értesíteni kell. A kérelmező a döntés közlésétől számított negyvennyolc órán belül – a döntés közlésének elmaradása esetén a kifogásolt vagy sérelmezett tájékoztatás közzétételétől számított tíz napon belül – a kifogásolt műsorszám és az érintett médiaszolgáltató pontos megnevezésével hatósági eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértése esetén a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató hatósági eljárást kezdeményezhet, tehát bárkinek – a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően benyújtott – kérelme, így jelen esetben a Kérelmezőé is, érdemben elbírálandó.

A 2015. január 28-án sugárzott műsorszámmal kapcsolatban a Kérelmező a kifogását még aznap postára adta a Médiaszolgáltató részére, amelyet az január 29-én vett át. Ezzel egy időben a Kérelmező a Hatósághoz fordult kérelmével, amely 2015. január 30-án érkezett meg.

A Hivatal 2015. február 24-én kelt, MN/2409-4/2015. ügyiratszámú végzésében (a továbbiakban: Végzés) a Ket. 29. § (3) bekezdésének b) pontja szerint tájékoztatta a Médiaszolgáltatót a kérelem beérkezéséről és az eljárás megindulásáról, valamint kötelezte, hogy nyilatkozzon és szolgáltatasson adatot arról, hogy a kiegyensúlyozottsági kérelemmel érintett műsorszámban – vagy amennyiben megítélése szerint a kifogással érintett műsorszám jellegéből adódóan a kiegyensúlyozottság követelménye műsorszámok sorozatában is megvalósítható, az azt követően sugárzott híreket szolgáltató műsorszámokban – biztosította-e a kérelemben megjelölt álláspont megjelenését.

A Végzésre a Médiaszolgáltató 2015. március 6-án érkezett, MN/2409-5/2015. ügyiratszámom iktatott beadványában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a „Zöld övezet” című műsorszámom belül a kifogásolt stúdióbeszélgetés a jogszabályoknak megfelelő volt.

A Médiaszolgáltató előadta, hogy a stúdióbeszélgetés aktualitását a napelemeket terhelő termékdíj 2015. január 1. napi hatállyal történt bevezetése adta.

Egyúttal kifejtette, hogy a kiegyensúlyozottságot két, a jelzett témát érintően egyrészt szakértelemmel rendelkező, másrészt egymáshoz képest ellentétes álláspontot képviselő vendég meghívása biztosította: a Földművelésügyi Minisztérium képviselőjében a Kormány álláspontját kifejtő V. Németh Zsolt, környezetügyért felelős államtitkár, illetve a másik álláspontot képviselő Kiss Ernő, a Magyar Napkollektor Szövetség elnöke.

A kifogásolt műsorszegmens megtekintését követően a Médiaszolgáltató arra az álláspontra helyezkedett, hogy a beszélgetést moderáló műsorvezető nem fogalmazott meg saját álláspontot, továbbá egyik vendég által képviselt véleményt sem osztotta. Egyrészt kérdéseket tett fel a vendégeknek, másrészt teret engedett számukra, hogy ellentétes szakmai álláspontjukat szabadon, egyenlő mértékben fejthessék ki.

A beszélgetés során a napelemeken kívül az elektronikai cikkek, akkumulátorok, gumibroncsok, illetve szivattyúk termékdíjáról is szót ejtettek, azaz a beszélgetés fő témája a hazai termékdíj-fizetési kötelezettség kérdése volt, illetve szóba került a Paksi Atomerőmű kérdésköre is.

A Médiaszolgáltató szerint – ellentétben a Kérelmező kifogásában leírtakkal – a műsorszegmensben nem hangzott el olyan állítás, hogy a megtermelt villamos energia-mennyiség és a villamos energia biztonságos ellátása között nincs kapcsolat.

Az előadottakra figyelemmel a Médiaszolgáltató a kérelem elutasítását kérte a Hatóságtól.

A Hivatal a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbi tényállást tárta fel, és azt az alábbiak szerint értékelte.

1. Az eljárás tárgyát képező tájékoztatásban elhangzottak ismertetése

A Médiaszolgáltató HÍR TV csatornáján 2015. január 28-án 09:40 órai kezdettel sugárzott „Zöld övezet” című műsorszámomban 19:52:48 órakor közzétett stúdióbeszélgetés a következőket tartalmazta:

A műsorszámomban bemutatásra kerülő hírek műsorszám eleji rövid összefoglalójában Szabó Marcel a jövő nemzedékek ombudsmanjaként került bemutatásra („A jövő nemzedékek ombudsmanja szerint akkor is veszélyt jelentenek hazánkra nézve a GMO-s élelmiszerek, ha az alkotmány mondja ki tilalmukat. A stúdióban itt lesz Szabó Marcel.”).

Felkonf: „Most egy másik téma. A magyar kormányoknak erőteljesebben kell képviselni az ország GMO-mentességét a szabadkereskedelmi tárgyalásokon, mondta a jövő nemzedékek szószólója. Szabó Marcel lesz következő vendégünk, akitől azt is megkérdezem, megvédi-e az országot a GMO-s termékektől az, hogy ezek tilalma az Alaptörvénybe lett foglalva. Ezzel folytatjuk.”

Műsorvezető: „Szabó Marcellt, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyetttest köszöntöm a stúdióban. Jó estét kívánok!”

Szabó Marcel (=SzM): „Kezét csókolom.”

Műsorvezető: „Tehát ugye kezdetekkor, amikor a Kormány döntött a GMO-mentességről, ez egy nagyon szép, romantikus gondolatnak tűnt, de ugye mára egyre inkább nyilvánvaló, hogy komoly erők feszülnek ezen célkitűzések ellen. Meddig éri meg Magyarországnak a tiszta élelmiszerek melletti állásfoglalás?”

SzM: „Feltétlenül üdvözölni kell a magyar kormánynak azt a kitartó és elkötelezett állásfoglalását, hogy a GMO-mentesség megőrzéséért mindent meg fog tenni, s komoly eredményeket is elért, tehát nagyon sok más tagállamot sikerült a maga oldalára állítania. Ez gondolom egy erkölcsi kérdés is. A GMO-mentességet tulajdonképpen nem az abszolút GMO-ellenesség jellemzi. Van, lehetséges a növényeknek olyan típusú termesztése, amely szárazságtűrővé tudná őket tenni, vagy olyan vitaminokat tartalmaz, amely miatt egyes területeken a világon a lakosság egyébként nem jut hozzá ilyen típusú anyagokhoz, tehát hasznos lehet. Ami Európában, az Egyesült Államokban jellemző, az az, hogy olyan növényeket termesztnek, amelyek vagy olyan mérgeanyagokat bocsátanak ki, amelyek képesek elpusztítani a kórokozókat. Ez önmagában is furcsa és veszélyes, és tipikusan ahhoz szokott vezetni, hogy a kártevők is ilyenkor megerősödnek, és újabb virulens fajták alakulnak ki. Másrészről pedig olyan ellenállóvá válik, amely gyakorlatilag bármilyen minőségű és szintű permetezésnek képes ellenállni, tehát önmagában egyedül talpon marad a növény, s minden más kipsztlul.”

Műsorvezető: „Igen, de a vélekedésen túl, bizonyítottan vannak káros élettani hatásai mondjuk a GMO-s alapanyagokból előállított élelmiszereknek?”

SzM: „Sokan azt mondják, hogy a GMO-korszak kőkorszaki szakaszában vagyunk. Vannak már különböző amerikai felmérések, amelyek azt mutatják, hogy különböző gyomorral kapcsolatos, bélrendszerrel kapcsolatos megbetegedéseknek a volumene megnövekedett azóta, hogy a GMO-mentes termékek, pontosabban amióta génmanipulált termékeket forgalmaznak az Egyesült Államokban, hatalmas pénzek állnak a GMO-t forgalmazó nagy termesztők mellett, és ennek következtében igazából ellentétes kutatási eredményeket is természetesen lehet találni, azt gondolom, hogy az elővigyázatosság elve, amelyet az Európai Unió nagyon helyesen képviselt eddig, az itt égbekiáltóan fontos.”

Műsorvezető: „Most itt a régióon belül, ugye Szlovákiában nyolc éve engedélyezték a Monsanto cégnek, egy amerikai cég, hogy kísérleti jelleggel két helyen vessen ilyen kukoricát, és Romániában is megvetették a lábukat ezek a cégek. Magyarországot fenyegeti a veszély, hogy egy erős lobbival legyőzik a politikai ellenállást?”

SzM: „Én azt gondolom, hogy ha Magyarország kitartó és elkötelezett politikát folytat, egyre több tagállamot fog majd maga mellé állítani, újabb és újabb tervek vannak a tojás, és a különböző mezőgazdasági termékeknek a GMO-mentességére ...”

Műsorvezető: „Bocsánat, név nélkül hány szövetségesünk van?”

SzM: „Körülbelül tizenhárom országra számíthatunk, tehát egyelőre kisebbség, de azért ez egy gyarapodó szám az Európai Unióban, egyre többen látják ennek a potenciális veszélyeit.”

Műsorvezető: „Brüsszel mennyire támogatja a GMO-mentességet szorgalmazó nemzeti, nemzetek, országok törekvéseit?”

SzM: „Nagyon fontos különbséget kell tenni a Tanács között, amely a tagállamok akaratának eredőjét húzza meg tulajdonképpen, és a Bizottság között. A Bizottság kapott egy olyan felhatalmazást, amelynek alapján az amerikai-európai szabadkereskedelmi megállapodás tárgyalására gyakorlatilag teljes egészében szabad kezdet kap. Nem tudjuk, mi folyik a tárgyalásokon. És amire én felhívtam a figyelmet, tekintettel arra, hogy az amerikai-európai szabadkereskedelmi megállapodásnak az Európai Unió normahierarchiájában annyira magas a helye, hogy gyakorlatilag mind a nemzeti jogot, sőt az egyéb európai jogot, a rendeleteket, az irányelveket is gyakorlatilag felülírja. Ennek következtében egy olyan lehetőség, amelyet – úgy látom, hogy – a Bizottság esetlegesen fontolgat, hogy megpróbálja meggyőzni az Európai Bíróságot arról, hogy neki önmagában, egyedül is lehetősége van ilyen típusú kereskedelmi megállapodásra, mindenfajta tagállami ratifikáció nélkül, az veszélyes lehet, hiszen azokat a fontos kivételeket, kitételeket, amelyeket Magyarország

most már a GMO-mentességért küzdő szövetségeseivel elért, ezt annulálhatja. A folyamat lényegét, csak egyetlen mondatban hadd jellemezzem azzal, hogy már a legutóbbi példák arról szólnak, hogy a Montenegróval kötött megállapodás esetében az Európai Unió hasonló szabadkereskedelmi megállapodást egyedül kötött meg, s azt teszi a Bíróságon, hogy ez lehetséges-e. Ez veszélybe sodorhatja az eredményeinket, hiszen akkor nemzeti ratifikációra, és így a folyamatok megakasztására nem lenne lehetőség.”

Műsorvezető: „Csak nagyon röviden, igen-nemmel, ez jelentheti azt, hogy kényszeríthetik Magyarországot génmódosított befogadására akár?”

SzM: „Magyarországnak, ez egy bonyolultabb folyamat, összekapcsolódik a vitarendezési panellel, amit szintén ebben a megállapodásban terveznek, azt gondolom, sajnos hosszútávon sajnos ez a veszély fennáll, és ezért az a helyes út, amin a magyar kormány jár, vagy partnereket, szövetségeseket keres, ez a jövő útja.”

Műsorvezető: „Innen folytatjuk a hírek után, hamarosan nyolc óra, kapcsoljuk a Híradó stúdióját.”

Hírolvasó: „Máris folytatódik a Magyarország élőben, Szabó Marcel ombudsman továbbra is itt van a stúdióban, Andrea!”

Műsorvezető: „És a témánk továbbra is a genetikailag módosított élelmiszerek és az azokkal járó veszélyek, ezzel folytatjuk máris. Tehát onnan folytatjuk, hogy ha megkötik ezt a transzatlanti szabadkereskedelmi egyezményt, és mondjuk nem a Bizottság, hanem feltételekkel ugyan, de a tagállamok ratifikálják azt, akkor milyen lehetőségeik vannak az amerikai cégeknek, amelyek mondjuk génmódosított vetőmagot forgalmaznak, hogy mégis bejussanak a magyar piacra?”

SzM: „Én azt gondolom, hogy szintén a megállapodás önmagában számos olyan rejtett rendelkezést is tartalmazhat, de nem tudjuk persze egyelőre, hogy mi van benne, amelyik alkalmas lehet arra, hogy az elért eredményeket annullálja. Mondanék egy példát: a címkézési szabályok például lehetővé teszik jelenleg azt, hogy Magyarország és az Európai Unió elvárja, hogy aki genetikailag módosított terméket használ, és azt próbál értékesíteni, forgalmazni, azt meg kell jeleníteni. Az Egyesült Államokban ez nincs így, tehát ennek következtében, hogyha a megállapodás eredményeképpen ennek a feltüntetésére nem lesz lehetőség, akkor hiába termelünk mi GMO-mentesen, ha a fogyasztó Magyarországon és máshol nem látja, ez nagyban csökkenti az erőfeszítések sikerét. Hasonlóan a vitarendezési fórum, amely hasonlóan más, a különböző befektetéseket is védő megállapodásokhoz, egy olyan választottbírói fórum felállítását teszi lehetővé, amely más, ilyen jellegű fórumokhoz hasonlóan mindenképpen várhatóan nagyon befektető-barát lesz. Ennek eredményeképpen hasonló klauzúla alapján Ausztrália óriási kártérítést fizetett azért, mert a cigarettákon feltüntetett olyan feliratot, amely szerint az a dohányzásra súlyosan ártalmas. Vagy más országok azért, mert bányát terveztek egyes nyugati vállalkozók nyitni ott, s utána az ország megpróbált ennek ellenállni. Tehát a befektetések várt hasznát az amerikai vállalkozók kőkeményen behajthatják Magyarországon, s ez elbátortalaníthatja hosszútávon Magyarországot, hogy a tervezett környezetvédelmi jellegű lépéseket, GMO-val kapcsolatos és egyéb lépéseket megtegye, hiszen olyan rendkívüli súlyos anyagi terheket vállal magával, amelyek az ország számára vállalhatatlanok lesznek. Ezek tulajdonképpen a legfontosabb aggályaink a megállapodással kapcsolatban.”

Műsorvezető: „Egy percünk maradt egy másik témára, a napelemek, hőszivattyúk esetében indokolt-e a Kormány azon rendelkezése, amelyet ugye szintén egy uniós elvre hivatkozva vetett ki vagy hozott meg, ez a környezetvédelmi termékadó, hogy a Kormány úgy érvel, hogy ezek az eszközök nehezen lebomló anyagokból készülnek. Önmagában ez a lépés, a zöld energia vagy a zöld technológiák fejlődését, terjedését gátolja-e, akadályozza-e?”

SzM: „Én először is azt szeretném mondani, hogy mindössze csak tíz százaléka a magyarországi megújuló energia a teljes energiaállománynak, és a megújuló energián belül is 3/4-ében rönkfát égetnek, és a faégetés számít megújulónak, és a tíz százaléknak csak egy százaléka az, ami a napenergiához kapcsolódik, tehát minden olyan intézkedés, amely visszavetheti a lelkesedést, az nem feltétlenül szerencsés. Én azt gondolom, hogy egy másik fontos tényező, hogy a napelem az nem olyan, mint a kis rádióban az elem,

amelyik néhány hónap múlva kiürül, hanem ez évtizedes hosszúságú periódusra szól, szerencsés esetben, s az is teljes egészében újrahasznosítható. Nem biztos, hogy már most kell arra pénzt gyűjtenünk, hogy néhány évtized múlva hogyan tudjuk ezeket visszagyűjteni.”

Műsorvezető: „Szabó Marcel, köszönöm, hogy itt volt.”

SzM: „Köszönöm szépen.”

2. A Kérelmező által megfogalmazott kifogás

A Kérelmező szerint sértette a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét az, hogy a műsorszámokban az amerikai-európai szabadkereskedelmi megállapodással kapcsolatos témában meghívott vendég a jövő nemzedékek ombudsmanjaként került bemutatásra.

3. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének alkotmányos értelmezése és szabályozása

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése szerint „Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit”.

Az Alaptörvényben foglalt, a sajtó sokszínűségére vonatkozó kötelezettség részben a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményén keresztül valósul meg. A kötelezettség tartalmát az Smtv. 13. §-a és az Mttv. 12. § (1)-(2) bekezdése együttesen határozzák meg.

Az Smtv. 13. § alapján „A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.”

Az Mttv. 12. § (2) bekezdés szerint „A tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsorszámok jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában kell biztosítani.”

Az Smtv. tehát a kiegyensúlyozottság követelményét a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások által közzétett tájékoztató, híreket szolgáltató műsorszámokkal kapcsolatban fogalmazza meg. A hírműsorszám fogalmát az Mttv. 203. § 17. pontja határozza meg: „*időtartamának legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi közélet aktuális eseményeivel - ide nem értve a közlekedési híreket, az időjárás-jelentést és a sporthíreket - foglalkozó műsorszám.*”.

A törvény rendelkezése szerint ezeknek a műsorszámoknak a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről kiegyensúlyozottan kell tájékoztatást adniuk.

A kérelemmel érintett tájékoztatás ugyan egy magazinműsorban jelent meg, azonban az egy olyan közérdekű kérdésről nyújtott tájékoztatást, amellyel kapcsolatban – a törvényi előírás célját is szem előtt tartva – a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogának érvényesülése érdekében a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye számon kérhető.

A tájékoztató műsorszám fogalmát a törvény nem definiálja, indokolt azonban azt szűken értelmezni (politikai háttérű műsorok, általános közéleti tematikájú műsorok, reggeli magazinok), mert tág értelmezésben szinte bármely műsorszám tartalmazhat (valamiről) tájékoztatást. A műfaji sajátosságokat természetesen figyelembe kell venni, mert az Smtv. tájékoztató műsorszámokról beszél, ami egyértelműen műfaji

meghatározásra utal. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés tehát egyrészt akképpen értelmezhető, hogy kizárólag az adott műorszám ismérve jelenti a vizsgálódás alapját. Felmerül viszont annak kérdése is, hogy milyen tájékoztatásról esik szó egy adott műsorban. Ez utóbbi esetkörben nem a műorszám műfaji sajátosságait kell szem előtt tartani, hanem az adott eseményről, történésről szóló tájékoztatás jellemzőit.

Az Smtv. 13. §-ának szó szerinti értelmezése szerint a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének kizárólag a jelentőséggel bíró események, vitatott kérdések kapcsán a tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műorszámokban kell érvényesülniük. Miután a szabályozás célja arra irányul, hogy egy adott közérdekű kérdés kapcsán releváns álláspontok kerüljenek bemutatásra, a fentebb említett műfaji korlátokat "áthágva", akár egy magazinműsorban bemutatott téma tekintetében is megkövetelhető a kiegyensúlyozottság. Amennyiben kizárólag a tájékoztatás a vizsgálat alapja, abban az esetben a fentebb említett műfaji sajátosságok, korlátozások vizsgálata mellőzhető, de legalábbis másodlagos kérdés. Ezt erősíti meg az Mttv. 12. §-ban foglalt rendelkezés, amely - az alcímmel egyezően - szintén a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát követeli meg. A kiegyensúlyozott tájékoztatás törvényi előírásának alkotmányossági vizsgálatát elvégző 1/2007. (I. 18.) AB határozat kimondta, hogy *"az elektronikus média esetében ezért indokolt speciális, a sokoldalú tájékoztatásra vonatkozó előírások meghozatala, amelynek célja az, hogy politikai közösség tagjai közérdekű kérdésekben a releváns vélemények ismeretében alakíthassák ki álláspontjukat"*.

Az Alkotmánybíróság döntésének idézett mondata alapján látható, hogy a rendelkezés az adott kérdésről, témáról szóló tájékoztatás tekintetében követeli meg a kiegyensúlyozottság követelményének meglétét. E vélemény, nézet kapcsán – kiindulópontként – áthelyeződhet a hangsúly a kifogással érintett műorszámról a tájékoztatás közönségre gyakorolt esetleges hatására.

Jelen esetben a kifogásolt stúdióbeszélgetés a „Magyarország élőben” című műorszám része volt, a fentiekben részletesen ismertetett tartalommal arról számolt be, hogy az amerikai-európai szabadkereskedelmi tárgyalások és megállapodás hogyan érinthetik a génmódosított élelmiszerekkel szembeni hazai ellenállást. A „Magyarország élőben” a HÍR TV rendszeresen jelentkező hírháttérműsora, amelyben a Médiaszolgáltató – honlapjának leírása szerint – a történésekről és miértjeikről számol be, a műsor mottója: *„Belpolitika, külpolitika, közélet, sport, kultúra. Magyarország élőben. Tabuk nélkül beszélünk a lényegről – mindig ott leszünk, ahol történik valami, és ígérjük, megkeressük a miértekre a választ. A Hír TV új politikai hírháttérműsorában interjúkkal, elemzésekkel, élő helyszíni beszámolókkal várjuk Önöket, minden hétköznap 19:30-tól”*. Az előbbiekből megállapítható, hogy a kifogásolt műsorsegment – bár magazinműsor keretén belül került sugárzásra – olyan közérdekű kérdésről nyújtott tájékoztatást, amellyel kapcsolatban – a törvényi előírás célját is szem előtt tartva – a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogának érvényesülése érdekében a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye számon kérhető.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége, amely a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges megfelelő tájékoztatás megteremtését segíti elő, nem jelenti a szerkesztői szabadság aránytalan korlátozását. Azt ugyanis, hogy mely események tartanak számot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről készül beszámoló az egyes műorszámokban, kizárólag a szerkesztő, illetve a médiaszolgáltató döntheti el, tehát nem létezik egyes eseményekről való beszámolási kötelezettség, és a kiegyensúlyozott tájékoztatás csak a ténylegesen közzétett tartalmak vonatkozásában vizsgálható.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye alapján a nyilvánosságot érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak meg kell jelenítenie a szembenálló nézeteket, egy adott kérdéssel összefüggésben megfogalmazott releváns álláspontokat a közösség számára össze kell gyűjteni és be kell mutatni.

Az Smtv. alapján a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének (összefoglalóan) a közéleti kérdésekkel kapcsolatban, az ilyen híreket, tájékoztatást közzétevő műorszámokban kell eleget tenni. Arra vonatkozóan nincs jogszabályi rendelkezés, hogy ezek milyen műfajú műorszámok lehetnek, tehát a jogalkalmazás során a döntő kérdés nem a műorszám műfaja, hanem a tájékoztatás, a hír közzétételének a megtörténte. Ettől függetlenül lehet annak is jelentősége, hogy a vizsgált műorszám milyen módon közelített a témához, az milyen módon szerepelt benne.

Az Smtv. a „demokratikus közvélemény biztosítása érdekében” írja elő a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét, vagyis a jogszabály meghatározza a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének alkalmazási körét. Mindezzel összhangban állapította meg a Kúria Kfv.III.37.472/2013/11. számú ítéletében, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem terjed ki valamennyi, a nyilvánosság előtt zajló vitára vagy véleménykülönbségre. A Kúria előbbiekben hivatkozott döntése alapján ahhoz, hogy egy adott tájékoztatással kapcsolatban felmerüljön a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége, azaz a szabály alkalmazható legyen, szükséges, hogy a tájékoztatás tárgya, tartalma összefüggésben álljon a demokratikus közvélemény igényeivel, szükségleteivel.

A demokratikus nyilvánosság számára fontos kérdések köre rendkívül szerteágazó, taxatív felsorolásuk még általános jelleggel sem lehetséges. Az Smtv. szerint kiterjed a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége minden, „a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményről, vitatott kérdéstről” szóló tájékoztatásra. Azaz, nem pusztán a közvetlen „politikai” vonatkozással bíró ügyek tartoznak ide, hanem általában a közéleti kérdések.

A kérelemmel érintett műsorszegmens az amerikai-európai szabadkereskedelmi tárgyalások, és megállapodás génmódosított élelmiszerekkel szembeni hazai és uniós tagállami ellenállást érintő hátrányos hatásaival foglalkozott. A műsorszám kezdetén a bemutatásra kerülő hírek rövid összefoglalójában Szabó Marcel a jövő nemzedékek ombudsmanjaként került bemutatásra, a műsorszegmens elején a műsorvezető az interjúalanyt a jövő nemzedékek szószólójaként, illetve a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettesként említette.

A Kérelmező e műsorszegmens interjúalanya tiszttségének téves megjelölését kifogásolta, nem pedig valamely, a témával kapcsolatos releváns álláspont közlésének elmaradását.

A Hivatal megállapította, hogy a beszélgetés elején a műsorvezető a valóságnak megfelelő módon mutatta be az interjúalanyt, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettesként, erre tekintettel az ombudsmanként történt megnevezést szerkesztési hibaként, tévedésként értékelte.

A Hivatal a fentiekben kifejtettekre figyelemmel megállapította, hogy a kifogásolt híradás témáját illetően a Kérelmező nem adott elő ellentétes álláspontot, amelyet közzé kellett volna tenni, továbbá a szerkesztés esetleges hibájának vizsgálata kiegyensúlyozottsági eljárásban fogalmilag kizárt, a médiaigazgatásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján valótlan tényállítás vizsgálatára, esetlegesen a Médiaszolgáltató „valós közlés” közzétételére kötelezésére – figyelemmel részben arra is, hogy az interjúalany tiszttsége a beszélgetés elején a valóságnak megfelelő módon került megnevezésre – Hivatal kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértésével kapcsolatos hatósági eljárása keretében nincs lehetőség, az hatásköri alapon lehetetlen. A Hivatal ezért a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és a Kérelmező kérelmét érdemben elutasította.

Az Mttv. 165. § (1) bekezdése értelmében a Hivatal határozata ellen a Médiatanácshoz lehet fellebbezést benyújtani.

A fellebbezésről szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján és a 98. § (1) bekezdésén, a fellebbezés előterjesztésének határidejére vonatkozó tájékoztatás a Ket. 99. § (1) bekezdésén, a halasztó hatály a 101. § (1) bekezdésén, a fellebbezés előterjesztése helyének meghatározása a 102. § (1) bekezdésén alapul, az illetékmentességről az Mttv. 181. § (6) bekezdése rendelkezik.

Az eljárás során a Ket. 153.§-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

Budapest, 2015. március 10.

Aranyosné dr. Börcs Janka
a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatalának
főigazgatója nevében és megbízásából

dr. Pap Szilvia
főosztályvezető

Kapják:

1. Személyes adat